Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
PEDRO CRUZ VILLALÓN
esitatud 18. juunil 2014[1]

Kohtuasi C-463/12

Copydan Båndkopi
versus
Nokia Danmark A/S

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud Østre Landsret (Taani))

Intellektuaalomand — Autorõigus ja sellega kaasnevad õigused — Direktiiv 2001/29/EÜ — Autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamine infoühiskonnas — Reprodutseerimise ainuõigus — Artikli 5 lõike 2 punkt b — Artikli 5 lõige 5 — Erandid ja piirangud — Isiklikuks tarbeks kopeerimise erand — Õiglane hüvitis — Kohaldamisala — Siseriiklikud õigusnormid, millega on ette nähtud isiklikuks tarbeks kopeerimise eest tasu maksmine, millest rahastatakse õiglast hüvitist ning mida kogutakse teisaldatavatelt salvestuskandjatelt — Kohaldamine mobiiltelefonide mälukaartidele — Integreeritud salvestuskandjate välistamine — Ühtsuse põhimõte — Mälukaartide esmase funktsiooni mõju — Kahju minimaalsuse mõju — Reprodutseerimiseks tasu eest või tasuta antud nõusoleku tähendus — Tõhusate tehniliste kaitsemeetmete kohaldamise mõju — Reprodutseerimisallika ebaseaduslikkuse mõju — Isik, kellelt nõutakse sisse hüvitise rahastamiseks mõeldud tasu

1. Käesolevas kohtuasjas esitati Euroopa Kohtule rida eelotsuse küsimusi seoses sellega, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta direktiivi 2001/29/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas[2] ning mis käsitlevad väga erinevaid vaatepunkte, andes Euroopa Kohtule küsimuste vastuvõetavaks tunnistamise korral võimaluse kohtupraktikat märkimisväärselt rikastada ja nüansseerida.

2. Peamise põhikohtuasjas tekkinud küsimusega soovitakse teada, kas isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu, mis on ette nähtud asjassepuutuvate siseriiklike õigusnormidega ja on mõeldud selleks, et rahastada direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 2 punktis b ette nähtud õiglast hüvitist, mis on mõeldud vastutasuna õiguste omajate reprodutseerimise ainuõigusest tehtud erandi eest, võib nõuda ka ka mobiiltelefonide mälukaartidelt. Samas ei ole küsimus mitte niivõrd selles, et isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu tuleb maksta, vaid selles, et seda võib koguda mainitud mälukaartidelt, kuid samas mitte muudelt salvestuskandjatelt nagu MP3-mängijad või iPodid, ning see, et asjaomane tasu on direktiivi 2001/29 eesmärke arvestades laadilt „ebaühtne” või isegi „suvaline”.

3. Østre Landsreti (Ida-Taani ringkonnakohus) kohtu küsimused ulatuvad mainitud kesksest probleemist siiski kaugemale, puudutades üldisemalt mõningaid kõige teravamaid ja kohati vastuolulisi tahke direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 2 punktis b ette nähtud isiklikuks tarbeks kopeerimise erandi rakendamises, puudutades selle direktiivi rakendamise üldist korda ja tasu sissenõudmise mõningaid üldisi aspekte.

1 — Algkeel: prantsuse.

2 — EÜT L 167, 22.6.2001, lk 10; ELT eriväljaanne 17/01, lk 230.

4. Niisiis tuleb Euroopa Kohtul uurida, kas isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu võib nõuda reprodutseerimiselt, milleks õiguste omajad on tasu eest nõusoleku andnud, kas seda võib kohaldada siis, kui isiklikuks tarbeks reprodutseerimisel kasutatavad allikad kuuluvad kolmandatele isikutele või on ebaseaduslikud, kas tõhusate tehniliste kaitsemeetmete olemasolu ja/või kasutamine mõjutab seda kuidagi, või kas liikmesriigid võivad koguda isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu juhtudel, kui õiguste omajatele tekitatud kahju on minimaalne.

I. **Õiguslik raamistik**

A. *Liidu õigus*

5. Käesolevas kohtuasjas tuleb tõlgendada eeskätt direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 2 punkti b. See säte näeb ette:

2. „Liikmesriigid võivad artiklis 2 sätestatud reprodutseerimisõiguse puhul näha ette erandeid ja piiranguid järgmistel juhtudel, kui kõne all on:

[...]

b) mis tahes kandjal reproduktsioonid, mille füüsiline isik on teinud isiklikuks tarbeks ning mille kasutuseesmärk ei ole otseselt ega kaudselt kaubanduslik, tingimusel, et õiguste valdajad saavad õiglase hüvitise, mille puhul võetakse arvesse, kas asjaomase teose või objekti puhul on või ei ole kasutatud artiklis 6 osutatud tehnilisi meetmeid;

[...]”

6. Direktiivi 2001/29 peamistele põhjendustele, mis on asjakohased põhikohtuasja vaidluse lahendamise jaoks, viidatakse järgneva analüüsi käigus niivõrd, kui see on vajalik.

B. *Taani õigus*

7. Isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu on ette nähtud ja kehtib Taanis aastast 1992, seda reguleerivad 27. veebruari 2010. aasta seaduse nr 202 Ophavsretsloven (autoriõiguse seadus, edaspidi „autoriõiguse seadus”) §-d 12 ja 39.

8. Autoriõiguse seaduse § 12 sätestab:

„1. Igaühel on õigus teha või lasta teha isiklikul eesmärgil üksikkoopiaid avalikustatud teostest, kui seda ei tehta kaubanduslikul eesmärgil. Selliseid koopiaid ei tohi kasutada ühelgi muul eesmärgil.

2. Lõikest 1 ei tulene õigust:

[...]

4) teha digitaalseid koopiaid andmebaasidest, kui koopia tehakse andmebaasi digitaalsel kujul oleva reproduktsiooni alusel; või

5) teha digitaalseid üksikkoopiaid muudest teostest peale arvutiprogrammide ja andmebaaside, välja arvatud kui seda tehakse ainult koopia valmistaja enda või tema pere isiklikuks kasutamiseks.

3. Olenemata lõike 2 punktis 5 sätestatust ei ole ilma autori loata lubatud digitaalselt reprodutseerida laenutatud või renditud koopiat.

4. Lõikes 1 sätestatust ei tulene õigust tellida teiselt isikult järgmiste teoste koopiaid:

1) muusikateosed;

2) audiovisuaalsed teosed;

[...]”

9. Autoriõiguse seaduse § 39 „Tasu isiklikuks tarbeks reprodutseerimise eest” näeb ette:

„1. Igaüks, kes kaubanduslikul eesmärgil toodab või impordib helilinte, videolinte või muid kandjaid, millele saab salvestada heli või kujutisi, maksab tasu lõikes 2 nimetatud teoste autoritele.

2. Tasu makstakse lintide jms pealt, millega on võimalik teha koopiaid isiklikuks tarbeks, ning ainult teoste eest, mis on edastatud raadios või televisioonis või mis on avaldatud fonogrammina, filmina, videona jne.

[...]”.

10. Autoriõiguse seaduse § 40 sätestab:

„1. Aastal 2006 on tasu analooghelilintide pealt 0,0603 Taani krooni/minut ning analoogvideolintide pealt 0,0839 Taani krooni/minut.

2. Aastal 2006 on tasu digitaalsete helisalvestuskandjate pealt 1,88 Taani krooni / ühik, digitaalsete graafikasalvestuskandjate pealt 3,00 Taani krooni / ühik ning digitaalsete mälukaartide pealt 4,28 Taani krooni / ühik.

[...]”.

II. **Põhikohtuasja vaidluse aluseks olevad asjaolud**

11. Copydan Båndkopi on organisatsioon, mis esindab audio- ja videotoodete õiguste omajaid, ning kel on Taani kultuuriministeeriumi luba koguda, hallata ja jaotada autoriõiguse seaduse §-s 39 ette nähtud isiklikuks tarbeks reprodutseerimise tasu.

12. Nokia Danmark A/S (edaspidi „Nokia Danmark”) müüb Taanis mobiiltelefone ja nende mälukaarte ettevõtjatele, kes müüvad neid teistele ettevõtjatele või üksikisikutele.

13. Copydan Båndkopi on seisukohal, et isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu hõlmab kõiki mobiiltelefonide mälukaartide liike, ning esitas 19. aprillil 2010 eelotsusetaotluse esitanud kohtule hagi Nokia Danmarki vastu nõudega kohustada teda maksma hagejale autoriõiguse seaduse § 39 alusel 14 826 828,99 Taani krooni, mis kataks isiklikuks tarbeks reprodutseerimise tasu aastatel 2004–2009 Taani imporditud ja seal müüdud mobiiltelefonide mälukaartide eest.

III. **Eelotsuse küsimused ja menetlus Euroopa Kohtus**

14. Nokia Danmark esitas nõude, et Euroopa Kohtule esitataks eelotsusetaotlus ja Østre Landsret otsustas selle taotluse rahuldada ning 10. oktoobri 2012. aasta määrusega, mis jõudis Euroopa Kohtusse 16. oktoobril 2012, menetluse peatada ning esitada järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas direktiiviga [2001/29] on kooskõlas liikmesriikide õigusaktid, milles tagatakse õiguste omajatele tasu reproduktsioonide eest, mis tehakse järgmisi allikaid kasutades:

a) failid, mille puhul on kõnealuseks kasutamiseks nõusoleku andnud õiguste omajad ning mille eest klient on maksnud (näiteks litsentseeritud sisu veebipoodidest);

b) failid, mille puhul on kõnealuseks kasutamiseks nõusoleku andnud õiguste omajad ning mille eest klient ei ole maksnud (näiteks litsentseeritud sisu, mida jagatakse seoses turunduskampaaniaga);

c) kasutaja enda DVD, CD-ROM, MP3-mängija, arvuti jne, mille puhul ei ole tõhusaid tehnilisi meetmeid rakendatud;

d) kasutaja enda DVD, CD-ROM, MP3-mängija, arvuti jne, mille puhul on tõhusaid tehnilisi meetmeid rakendatud;

e) kolmanda isiku DVD, CD-ROM, MP3-mängija, arvuti või muu seade;

f) internetist või mujalt ebaseaduslikult kopeeritud teosed;

g) failid, mis on kopeeritud seaduslikult mõnel muul viisil mõnest muust allikast, näiteks internetist (seaduslikust allikast, mille puhul ei ole litsentsi antud)?

2. Kuidas tuleb liikmesriikide õigusaktides, mis käsitlevad õiguste omajatele makstavat hüvitist (vt direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 2 punkt b), arvesse võtta tõhusaid tehnilisi meetmeid (mainitud direktiivi artikli 6 tähenduses)?

3. Mida kujutavad endast (direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 2 punkti b tähenduses) isiklikuks tarbeks kopeerimise eest makstava hüvitise seisukohalt „olukorrad, kus mõju õiguste valdajale on minimaalne”, millele viidatakse direktiivi põhjenduses 35, mille puhul ei oleks direktiiviga kooskõlas liikmesriikide õigusnormid, millega nähakse ette õiguste omajatele hüvitise maksmine sellise isiklikuks tarbeks kopeerimise eest (vt sellega seoses eelotsusetaotluse 2. osas viidatud uuring)?

4. a) Kui eeldada, et esmane või kõige tähtsam mobiiltelefonide mälukaartide funktsioon ei ole isiklikuks tarbeks kopeerimine, siis kas direktiiviga on kooskõlas liikmesriikide õigusnormid, mis tagavad õiguste omajatele hüvitise kopeerimise eest mobiiltelefonide mälukaartidele?

b) Kui eeldada, et isiklikuks tarbeks kopeerimine on üks mitmest esmasest või peamisest mobiiltelefonide mälukaartide funktsioonist, siis kas direktiiviga on kooskõlas liikmesriikide õigusnormid, mis tagavad õiguste omajatele hüvitise kopeerimise eest mobiiltelefonide mälukaartidele ?

5. Kas direktiivi põhjenduses 31 kasutatud mõistega „tasakaal” ning „kahjul” põhineva „õiglase hüvitise” (direktiivi artikli 5 lõike 2 punkti b tähenduses) ühetaotluse tõlgendamisega on kooskõlas liikmesriikide õigusnormid, mille kohaselt mälukaartide pealt kogutakse salvestustasu, samas kui salvestustasu ei koguta sisemälu pealt sellistes seadmetes nagu MP3-mängijad või iPodid, mis on toodetud ja mida peamiselt kasutatakse isiklikuks tarbeks kopeerimiseks?

6. a) Kas direktiiviga [2001/29] on vastuolus liikmesriikide õigusnormid, mille kohaselt isiklikuks tarbeks kopeerimise eest kogutakse salvestustasu tootjalt ja/või importijalt, kes müüb mälukaarte ettevõtjatele, kes müüvad need mälukaardid edasi nii era- kui äriklientidele, ilma et tootja ja/või importija oleks teadlik, kas mälukaardid on müüdud era- või äriklientidele?

b) Kas vastust kuuenda küsimuse puntkile a mõjutab see, et liikmesriigis kehtivad õigusnormid, mis tagavad, et tootjad, importijad ja/või edasimüüjad ei pea maksma salvestustasu mälukaartide pealt, mida kasutatakse kutsetegevuses, et juhul, kui salvestustasu on siiski makstud, saavad tootjad, importijad ja/või edasimüüjad selle tasu tagasi selliste mälukaartide pealt, mida kasutatakse kutsetegevuses, ning et tootjad, importijad ja/või edasimüüjad võivad müüa mälukaarte teistele ettevõtjatele, kes on registreeritud salvestustasusüsteemi haldava organisatsiooni juures, ilma et nad peaksid seejuures salvestustasu maksma?

c) Kas vastust kuuenda küsimuse punktidele a ja b mõjutab see,

1) et liikmesriigis kehtivad õigusnormid, mis tagavad, et tootjad, importijad ja/või edasimüüjad ei pea maksma salvestustasu mälukaartide pealt, mida kasutatakse kutsetegevuses, kuid mõistet „kutsetegevus” tõlgendatakse selliselt, et sellest tulenev mahaarvamisõigus kehtib ainult Copydan Båndkopi poolt aktsepteeritud ettevõtjatele ning salvestustasu tuleb maksta mälukaartide pealt, mida kasutavad kutsetegevuses muud ärikliendid, keda Copydan Båndkopi ei ole aktsepteerinud;

2) et liikmesriigis kehtivad õigusnormid, mis tagavad, et tootjad, importijad ja/või edasimüüjad saavad juhtudel, kui (teoreetiliselt) salvestustasu on tegelikult makstud, tagasi mälukaartidelt makstud salvestustasu, kui neid mälukaarte kasutatakse kutsetegevuses, kuid:

— tegelikult saab ainult mälukaardi ostja nõuda salvestustasu tagastamist, ning

— mälukaartide ostja peab esitama salvestustasu tagastamise taotluse Copydan Båndkopile;

3) et liikmesriigis kehtivad õigusnormid, mis tagavad, et tootjad, importijad ja/või edasimüüjad võivad salvestustasu maksmata müüa mälukaarte teistele ettevõtjatele, kes on registreeritud salvestustasusüsteemi haldava organisatsiooni juures, ent:

a) Copydan Båndkopi on salvestustasusüsteemi haldav organisatsioon ja

b) need registreeritud ettevõtjad ei tea, kas mälukaardid on müüdud era- või äriklientidele?”

15. Kirjalikud seisukohad esitasid Copydan Båndkopi, Nokia Danmark, Prantsuse, Itaalia, Madalmaade, Austria, Soome ja Ühendkuningriigi valitsus ning Euroopa Komisjon.

16. Copydan Båndkopi, Nokia Danmark, Prantsuse, Madalmaade, Austria ja Ühendkuningriigi valitsus ning Euroopa Komisjon esitasid ka suulised seisukohad 16. jaanuaril 2014 toimunud avalikul kohtuistungil. Euroopa Kohus tegi sel istungil neile ettepaneku võtta seisukoht, milline mõju võib olla eelotsuseküsimustele antvatele vastustele otsustel, mille Euroopa Kohus on teinud 27. juunil 2013 kohtuasjas VG Wort jt [3] ja 11. juulil 2013 kohtuasjas Amazon.com International Sales jt [4].

3 — C-457/11–C-460/11 (EU:C:2013:426).

4 — C-521/11 (EU:C:2013:515).

IV. **Sissejuhatavad märkused**

17. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimused jagunevad sisuliselt kolme peamisse rühma, mida tuleks vaadelda hierarhiliselt ja ümberrühmitatuna ning teatud määral lihtsustatuna.

18. Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib esimese küsimuste rühmaga (neljas ja viies küsimus), mis käsitlevad mobiiltelefonide mälukaarte otseselt seotuna põhikohtuasja aluseks olevate asjaoludega ning mis võetakse vaatluse alla esimesena, saada Euroopa Kohtult sisuliselt selgust mobiiltelefonide mälukaartidelt kogutava isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu põhimõtte osas.

19. Copydan Båndkopi esitas põhikohtuasjas Nokia Danmarki vastu nõude, milles nõuab isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu tagantjärele mobiiltelefonide mälukaartidelt, mida Nokia importis aastatel 2004–2009, ning millele viimati nimetatu on esitanud rea vastuväiteid. Seega on põhikohtuasjas tõusetunud peamine probleem selles, kas niisugustelt mitmeotstarbelistelt tarvikutelt nagu mobiiltelefonide mälukaardid saab nõuda isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu, kui on teada, et Taani õiguse kohaselt kogutakse seda tasu reeglina teisaldatavatelt salvestuskandjatelt (CD-ROM, DVD), kuid mitte sisemise (integreeritud) mäluga seadmetelt, mille hulka kuuluvad esmajärjekorras MP3-mängijad ja muud iPodid.

20. Teise küsimuste rühmaga (esimene, teine ja kolmas küsimus), mis ei viita otseselt mobiiltelefonide mälukaartidele ning mida käsitletakse järjekorras teisena, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtult palju üldisemas mõttes teada, kuidas isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu maksmise korda mõjutavad erinevad faktorid, mida siseriiklik kohus on ära märkinud, nagu isiklikuks tarbeks kopeerimisel kasutatavad allikad, tehniliste kaitsemeetmete olemasolu ja/või kasutamine ning õiguste omajatele tekitatud kahju suurus.

21. Lõpuks soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus kolmanda küsimuste rühmaga Euroopa Kohtult teatud juhiseid nende tingimuste kohta, mille olemasolul võib isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu koguda (kuues küsimus).

V. **Mobiiltelefonide mälukaartidelt isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu kogumise põhimõtteline aspekt (neljas ja viies küsimus)**

22. Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib neljanda ja viienda küsimusega Euroopa Kohtult teada sisuliselt seda, kas direktiivi 2001/29 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus see, kui liikmesriik kehtestab mobiiltelefonide mälukaartidelt kogutava isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu, samas kui see ei kehti teatavatele muudele andmekandjatele nagu MP3-mängijad ja iPodid. Kohus soovib teada, kas sellega seoses tuleks arvesse võtta kõnesolevate mälukaartide esmast või peamist funktsiooni.

A. *Euroopa Kohtu praktikast tulenevad põhimõtted*

23. Kõigepealt tuleb meenutada, et direktiivi 2001/29 artikli 2 kohaselt peavad liikmesriigid põhimõtteliselt andma selles sättes nimetatud õiguste omajatele nende teoste osas ainuõiguse lubada või keelata teoste otsest või kaudset, ajutist või alalist reprodutseerimist mis tahes viisil või vormis, osaliselt või täielikult.

24. Siiski võivad liikmesriigid direktiivi artikli 5 lõike 2 punkti b alusel näha kõnealuse reprodutseerimise ainuõiguse suhtes ette erandeid ja piiranguid, kui see puudutab mis tahes kandjal reproduktsioone, mille füüsiline isik on teinud isiklikuks tarbeks ning mille kasutuseesmärk ei ole otseselt ega kaudselt kaubanduslik (nn „isiklikuks tarbeks kopeerimise” erand).

25. Mainitud direktiivi artikli 5 lõige 5 seab isiklikuks tarbeks kopeerimise erandi tegemise sõltuvusse kolmest tingimusest, st esiteks saab seda erandit kohaldada üksnes teatavatel erijuhtudel, teiseks ei tohi see erand olla vastuolus teose tavapärase kasutusega ja kolmandaks ei või see mõjutada põhjendamatult autoriõiguste omaja õiguspäraseid huve [5].

26. Euroopa Kohus on viimati mainitud punkti osas väljendanud seisukohta, et kui liikmesriigid on siseriiklikus õiguses otsustanud sätestada isiklikuks tarbeks kopeerimise erandi, ei ole nad üksnes kohustatud ette nägema „õiglase hüvitise" maksmist reprodutseerimise ainuõiguse omajatele vastavalt kõnesoleva direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 2 punktile b [6], vaid neil on ka kohustus tulemuse saavutamiseks, et mitte võtta kõnesolevalt sättelt kogu selle kasulikku mõju, st liikmesriigid on kohustatud oma pädevuse piires tagama, et autoritele hüvitataks neile tekitatud kahju reaalselt sissenõutava õiglase hüvitisega [7].

27. Direktiivi 2001/29 põhjendustest 35 ja 38 nähtub – Euroopa Kohtu antud tõlgenduses –, et selle direktiivi artikli 5 lõike 2 punktis b ette nähtud õiglase hüvitise eesmärk on hüvitada teose autorile nõuetekohaselt kahju, mis tekkis neil seetõttu, et kaitstud teost reprodutseeriti isiklikuks tarbeks ilma autori nõusolekuta [8]. Hüvitis on seega vastutasu autorile tekkinud kahju eest [9].

28. Nii direktiivi 2001/29 põhjendusest 31 kui Euroopa Kohtu praktikast nähtub ühtlasi see, et tagada tuleb eri liiki õiguste omajate ja kaitstud objektide kasutajate õiguste ja huvide „tasakaal", mis tähendab, et õiglast hüvitist tuleb tingimata arvutada kaitstud teoste autoritele isiklikuks tarbeks kopeerimise erandi kehtestamisega tekitatud kahju kriteeriumi alusel [10].

29. Õiglase tasu suuruse kindlaksmääramisel tuleb kriteeriumina võtta arvesse eeskätt seda, milline on õiguste omajale reprodutseerimisest potentsiaalselt tuleneda võiv kahju, kuid juhtudel, mil kahju on minimaalne, võib tasu maksmise kohustust mitte tekkida [11].

30. Euroopa Kohus on ühtlasi nentinud, et liikmesriikidel on lai kaalutlusõigus kõnesoleva õiglase hüvitise maksmiseks kohustatud isikute ning hüvitise vormi, üksikasjaliku korra ja võimaliku suuruse kindlaksmääramisel [12], võttes arvesse iga juhtumi konkreetseid asjaolusid [13], niivõrd kuivõrd need jäävad liidu õiguse kohaldamisalasse [14], st et seejuures oleks kinni peetud direktiivi 2001/29 artikli 5 lõikes 5 sätestatud kolmest tingimusest [15], Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 20 ette nähtud võrdsuse põhimõttest tulenevatest nõuetest [16] ning et parameetrid oleksid määratletud ühtselt [17].

31. Eeltoodud kaalutlusi arvestades käsitlen eelotsusetaotluse esitanud kohtu neljanda ja viienda küsimusega tõstatatud punkte kahes osas.

5 — Kohtuotsus Stichting de Thuiskopie (C-462/09, EU:C:2011:397, punkt 21).

6 — Kohtuotsus Padawan (C-467/08, EU:C:2010:620, punkt 30); Stichting de Thuiskopie (EU:C:2011:397, punkt 22); ning Amazon.com International Sales jt (EU:C:2013:515, punkt 19).

7 — Vt otsused kohtuasjades Stichting de Thuiskopie (EU:C:2011:397, punkt 34); Amazon.com International Sales jt (EU:C:2013:515, punkt 57).

8 — Kohtuotsus Padawan (EU:C:2010:620, punktid 39 ja 40).

9 — Kohtuotsus Padawan (EU:C:2010:620, punkt 40); VG Wort jt (EU:C:2013:426, punktid 31, 49 ja 75);Amazon.com International Sales jt (EU:C:2013:515, punkt 47); Euroopa Kohtu 27. juuni 2013. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-457/11–C-460/11 (EU:C:2013:426, punktid 31, 49 ja 75), Euroopa Kohtu 10. aprilli 2014. aasta otsus kohtuasjas C-435/12: ACI Ada jt (EU:C:2014:254, punkt 50).

10 — Kohtuotsus Padawan (EU:C:2010:620, punktid 42 ja 50).

11 — Kohtuotsus Padawan (EU:C:2010:620, punkt 39), Amazon.com International Sales jt (EU:C:2013:515, punkt 47).

12 — Vt direktiivi 2001/29 põhjendus 35; kohtuotsused Stichting de Thuiskopie (EU:C:2011:397, punkt 23); ning Amazon.com International Sales jt (EU:C:2013:515, punktid 20 ja 40).

13 — Vt kohtuotsus Amazon.com International Sales jt (EU:C:2013:515, punkt 22).

14 — *Ibidem* (punkt 21).

15 — Vt selle kohta kohtuotsus ACI Adam jt (EU:C:2014:254, punktid 38–40) ning minu ettepanek selles kohtuasjas (C-435/12,EU:C:2014:1).

16 — Vt kohtuotsus VG Wort (EU:C:2013:426, punktid 73 ja 79).

17 — Vt direktiivi 2001/29 põhjendus 32; kohtuotsused Padawan (EU:C:2010:620, punktid 36 ja 42 ACI Adam jt (EU:C:2014:254, punkt 49).

32. Esmalt uurin seda, kas isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu kogumine mälukaartidelt on direktiivis 2001/29 sätestatut arvestades põhimõtteliselt lubatav. Teiseks uurin küsimust, kas Taani õigusnorme, millega on ette nähtud isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu mobiiltelefonide mälukaartidelt, kuid mitte sellistelt andmekandjatelt nagu MP3-mängijad ja iPodid, võib pidada kooskõlas olevaks liidu õiguse ja direktiivi 2001/29 eesmärkidega, st täpsemalt väljendudes, kas need õigusnormid on ühtsed ega ole meelevaldsed.

B. *Mobiiltelefonide mälukaartidelt isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu kogumise põhimõtteline lubatavus*

33. Eespool viidatud Euroopa Kohtu praktikast tuleneb üldjoontes, et liikmesriikidel, kes on kehtestanud direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 2 punktis b ette nähtud isiklikuks tarbeks kopeerimise erandi, on väga lai kaalutlusruum mainitud erandiga kaasas käiva õiglase hüvitise rahastamise korra määratlemisel ja väljatöötamisel, arvestades et see kord peab piisaval määral kajastama seost erandi kehtestamise tulemusena õiguste omajatele tekitatava kahju ja kaitstud teoste üksikisikute poolt isiklikuks tarbeks kasutamise vahel, ning tagama mainitud kahju reaalse hüvitamise.

34. Eelkõige on Euroopa Kohus väljendanud seisukohta, et õiglase hüvitise rahastamise kord, mis põhineb reprodutseerimisseadmetelt, aparaatidelt ja andmekandjatelt isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu kogumisel, on „tasakaalu" nõudega kooskõlas üksnes siis, kui neid seadmeid, aparaate andmekandjaid võidakse kasutada isiklikuks tarbeks kopeerimiseks ning seega juhul, kui kahjustatakse kaitstud teoste õiguste omajaid [18].

35. Seega on ainuüksi asjaolu, et seadme või aparaadiga on võimalik teha koopiaid, põhimõtteliselt piisav põhjendus isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu kohaldamiseks, tingimusel et kõnesolevad seadmed või aparaadid on tehtud füüsilistele isikutele kättesaadavaks isiklikul eesmärgil kasutamiseks, ja ilma et oleks vaja tõendada, et mainitud isikud on nende seadmete abil isiklikuks tarbeks ka tegelikult koopiaid teinud ning seega õiguste omajatele tegelikult kahju tekitanud [19]. Selline seisukoht põhineb eeldusel, et füüsilistel isikutel on õigustatult eeldatav soov ja tahe kasutada aparaatide ja seadmete kopeerimisfunktsioone täies ulatuses ja kõiki võimalusi kasutades [20]. See eeldus kehtib nii reprodutseerimiseks kasutatavate aparaatide ja seadmete kui ka salvestuskandjate suhtes.

36. Järelikult, kuna ei ole vaidlustatud asjaolu, et füüsilised isikud võivad mobiiltelefonide mälukaarte kasutada salvestuskandjatena kaitstud teoste ja muude objektide koopiate jaoks, siis ei saa mälukaartidelt isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu kogumist pidada ebaseaduslikuks, juhul kui seda kogutakse füüsilistelt isikutelt, kes ainsana on selle tasumiseks kohustatud, mälukaartide isiklikuks tarbeks kasutamise eest [21].

37. Järelikult on mobiiltelefonide mälukaartide esmane või peamine funktsioon suhteliselt väheoluline. Täpsemalt väljendudes – asjaolu, et isiklikuks tarbeks kopeerimine ei kuulu mobiiltelefonide mälukaartide esmaste või peamiste funktsioonide hulka – kui eeldada, et see on tõendatud –, ei takista iseenesest neilt kaartidelt õiglase hüvitise kogumist, kuna mälukaartide kasutamine kõnesolevatel eesmärkidel on võimalik.

18 — Vt kohtuotsus Padawan (EU:C:2010:620, punkt 52).

19 — *Ibidem* (punktid 53 ja 54).

20 — *Ibidem* (punktid 55 ja 56).

21 — Eelotsusetaotluse esitanud kohtu kuues küsimus käsitleb nimelt seda aspekti ning seda uuritakse kohe järgmisena, VI punktis.

38. Selle kohta võib märkida, et kuigi direktiivi 2001/29 põhjenduses 38 on täpsustatud, et asjakohaselt tuleb arvesse võtta isiklikuks tarbeks digitaalse ja analoogse kopeerimise erinevust, kuna „[d]igitaalne kopeerimine isiklikuks otstarbeks kujuneb ilmselt levinumaks ning selle majanduslik mõju on suurem", ei ole direktiivis eristatud niisuguste salvestuskandjate esmast või peamist funktsiooni, ja seda ei analoog- ega digitaalsete salvestuskandjate puhul. Vastupidi, direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 2 punkt b hõlmab ilma vahetegemiseta kõiki andmekandjaid.

39. Seega võib järeldada, et direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 2 punkti b tuleb tõlgendada nii, et põhimõtteliselt ei ole sellega vastuolus niisugused siseriiklikud õigusnormid, millega kehtestatakse isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu, mida kogutakse mobiiltelefonide mälukaartidelt, et rahastada õiglast hüvitist, juhul kui tagatakse tasakaalu säilimine õiguste omajate eri kategooriate ja kaitstud objektide kasutajate vahel ning seega eksisteerib seos selle tasu ja kõnesolevate kaartide eeldatavalt isiklikuks tarbeks kopeerimise eesmärgil kasutamise vahel, ning sellega seoses ei oma tähtsust mainitud mälukaartide esmane või peamine funktsioon.

C. *Taani õigusnormide ühtsus direktiivi 2001/29 eesmärke arvestades*

40. Direktiivi 2001/29 põhjenduses 31 on öeldud sisuliselt seda, et liikmesriikide õigusliku regulatsiooni erinevused käsitletavate õiguste suhtes kehtivate erandite ja piirangute osas avaldavad otsest negatiivset mõju siseturu toimimisele, ning võivad muutuda silmatorkavamaks seoses teoste piirülese kasutamise arenguga. Direktiivi 2001/29 põhjenduses 32 on märgitud, et direktiiviga ette nähtud ammendavas loetelus reprodutseerimisõiguse eranditest ja piirangutest on asjakohaselt arvesse võetud liikmesriikide õiguslike traditsioonide erinevusi, püüdes samal ajal tagada siseturu toimimine. Ühtlasi on selles täpsustatud, et „[l]iikmesriigid peaksid neid erandeid ja piiranguid kohaldama ühtsel viisil".

41. Euroopa Kohus on selle kohta märkinud, et mainitud erandite loetelu „peab tagama tasakaalu liikmesriikide õigustavade ja siseturu toimimise vahel". See tähendab eeskätt seda, et kuigi liikmesriikidel on võimalus neid erandeid vastavalt oma õiguslikule traditsioonile kas näha ette või mitte, peavad nad juhul, kui on otsustanud mõne konkreetse erandi kehtestada, kohaldama seda ühtsel viisil, „et sellega ei ohustataks direktiivi 2001/29 eesmärgi, milleks on siseturu toimimine, saavutamist" [22].

42. Seega peab eelotsusetaotluse esitanud kohus uurima, kas Taani seadusandja tehtud valikut koguda isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu mobiiltelefonide mälukaartidelt, kuid mitte muudelt andmekandjatelt nagu MP3-mängijad ja iPodid, võib pidada ühtseks, st selliseks, et see ei kahjusta mitte mingil moel siseturu toimimist. Seoses sellega näib otstarbekas anda eelotsusetaotluse esitanud kohtule mõningaid juhiseid kõnesolevas küsimuses läbi viidava kontrolli laadi ja ulatuse osas.

43. Esiteks on täiesti selge, et liikmesriikidel, kes on otsustanud õiglase hüvitise süsteemi kehtestada, on tänu sellekohase regulatsiooni puudumisele direktiivis 2001/29 äärmiselt lai kaalutlusruum, määratlemaks isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu, mis on mõeldud selle hüvitise rahastamiseks, ning seda tasu võidakse koguda näiteks nii reprodutseerimist võimaldavatelt aparaatidelt kui sama hästi ka andmekandjatelt, mis on mõeldud koopiate talletamiseks.

44. Käesoleval juhul on Taani seadusandja täiesti õiguspäraselt otsustanud, et isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu, mille eemärk on õiglase hüvitise rahastamine, kogutakse teatud salvestuskandjatelt, millele saab salvestada heli või kujutisi ning millega on võimalik teha kaitstud teostest koopiaid isiklikuks tarbeks, ning tasu maksmiseks kohustatud isikuteks on tootjad ja importijad.

22 — Vt kohtuotsus ACI Adam jt (EU:C:2014:254, punktid 33 ja 34).

45. Liikmesriikide niisugust laia kaalutlusruumi piirab siiski kohustus tagada, et hüvitis oleks adekvaatne, st et selle vormi, üksikasjaliku korra ja suuruse kindlaksmääramisel oleks arvestatud eeskätt potentsiaalset kahju, mis on õiguste omajatele tekitatud nende kaitstud teoste või objektide reprodutseerimise tulemusena [23].

46. Direktiivi 2001/29 põhjenduses 38, mis käsitleb konkreetselt erandit reprodutseerimise ainuõigusest teatud liiki auditoorse, visuaalse ja audiovisuaalse materjali isiklikuks kasutamiseks reprodutseerimise korral, on esitatud mõningad märksõnad, mida tuleks kõnesolevas küsimuses läbi viidava uurimise raames arvesse võtta, eeskätt on nimetatud vajadust eristada isiklikuks tarbeks digitaalset kopeerimist vastavast analoogset kopeerimisest [24].

47. Nii eelotsusetaotlusest kui erinevatest Euroopa Kohtule esitatud kirjalikest ja suulistest seisukohtadest nähtub, et Taanis kehtiva õiglase hüvitise korra raames tehakse vahet erinevate andmekandjate vahel mitte nende analoogse või digitaalse laadi alusel, vaid ilmselt ainuüksi selle alusel, kas need on teisaldatavad (helilindid, CD-ROM-d, DVD-d, mobiiltelefonide mälukaardid) või integreeritud muudesse seadmetesse või aparaatidesse (MP3-mängijad, iPodid). Pealegi ei nähtu toimikust ja pole ka väidetud, et niisuguse vahetegemise aluseks oleks see, kui suur osatähtsus on – ja seda statistiliste andmete põhjal objektiivselt tõendatuna – erinevate andmekandjate kasutamisel kaitstud teoste või muude objektide reprodutseerimisel ja nende vastav majanduslik mõju õiguste omajatele.

48. Mõistagi ei saa välistada, et – nagu Soome valitsus väitis – mobiiltelefonide mälukaartide erinev kohtlemine ei võiks olla õigustatud objektiivse erinevusega, mis puudutab eeskätt andmekandja enda erijooni, selle kasutamise eripära või ka kehtiva hüvitamiskorra põhitunnuseid.

49. Hüvitamiskord, mille kohaselt ei koguta isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu arvutitelt, mis kujutavad endast digitaalse reprodutseerimise vahendeid või aparaate, võib olla, nagu Soome valitsus väidab, õigustatud kahel alusel. Ühelt poolt saab põhjenduseks olla see, et kõnesolevat tasu kogutakse neilt andmekandjatelt, mida kasutatakse arvutiga isiklikuks tarbeks koopiate tegemiseks. Teiselt poolt võiks õigustuseks olla asjaolu, et seda, kas arvutit kasutatakse isiklikuks otstarbeks või kutsetegevuses, võib olla raske või isegi võimatu eristada, ning seega kohtuotsusest Padawan tulenevaid nõudeid [25] täita.

50. Seevastu niisugust õiglase hüvitise korda, millega on selle korra rahastamise eesmärgil ette nähtud isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu ainult teisaldatavatelt salvestuskandjatelt, kuid mis ei kehti aparaatidesse või seadmetesse integreeritud teisaldamatute andmekandjate suhtes, ei saa pidada kooskõlas olevaks ei direktiivi 2001/29 eesmärkidega ega laadilt sobivaks liikmesriikidel oleva eesmärgi saavutamise kohustuse täitmiseks.

51. Põhikohtuasjas kogutakse isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu kõigilt salvestuskandjatelt, välja arvatud andmekandjad, mis on integreeritud teatavatesse aparaatidesse või seadmetesse, nagu MP3-mängijatesse ja muudesse iPodidesse, mis on spetsiaalselt mõeldud audio- ja videoteoste mängimiseks ja mille osas võib õigustatult eeldada, et kui üksikisikud on need omandanud, siis kasutatakse neid peamiselt või isegi täielikult andmekandjatena isiklikuks tarbeks reprodutseerimise eesmärgil.

23 — Vastavalt direktiivi 2001/29 põhjendusele 35 Euroopa Kohtu tõlgenduses.

24 — Sellest vaatenurgast nähtuna tuleb rõhutada, et, digitaalsetes salvestusvahendites kasutatavad massmäluseadmed on tehnoloogiliselt samalaadsed, näiteks koosnevad kõige uuemad arvutite kõvakettad (nn SSD-kettad ehk Solid State Drives) mitmest välkmälulülitusest (EEPROM ehk Electrically-erasable progammable read-only memory), nagu seda on ka mobiiltelefonide mälukaardid ja peamised iPodi tüüpi digitaalsed MP3-mängijad.

25 — EU:C:2010:620, punkt 52. Probleemi selle aspekti kohta vt allpool kuuenda eelotsuse küsimuse käsitlust.

52. Sellest vaatenurgast lähtuvalt on raske esmapilgul järeldada, et Taani õigusnormidega ette nähtud isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu oleks sobiv selleks, et täita direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 2 punktis b nimetatud eesmärki, milleks on tagada õiguste omajatele õiglane hüvitis, mis oleks neile nende kaitstud teoste ja muude objektide reprodutseerimisega tekitatava potentsiaalse kahjuga võrreldes adekvaatne ja tõhus, ning ühtlasi vähendaks siseturu toimimise takistusi ja soodustaks infoühiskonna arengut Euroopa Liidus. Samas ei näi ka asjaolu, et teisaldamatuid salvestuskandjaid ei ole hõlmatud, olevat kooskõlas liikmesriikide kohustusega võtta piisavalt arvesse tehnika arengut, eeskätt mis puudutab digitaalset kopeerimist isiklikuks tarbeks [26].

53. Kokkuvõttes teen Euroopa Kohtule ettepaneku võtta seisukoht, et direktiivi 2001/29 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus niisugused liikmesriigi õigusnormid, millega on ette nähtud isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu, millest rahastatakse õiglast hüvitist ja mida kogutakse niisugustelt teisaldatavatelt salvestuskandjatelt nagu mobiiltelefonide mälukaardid, kuid mis ei kehti aparaatidesse või seadmetesse integreeritud, spetsiaalselt isiklikuks tarbeks reprodutseerimiseks mõeldud või selleks peamiselt kasutatavate teisaldamatute andmekandjate suhtes, ilma et selline välistamine oleks objektiivselt õigustatud. Eelotsusetaotluse esitanud kohtul tuleb anda hinnang niisuguse välistamise võimalikule objektiivsele õigustusele ning teha asjakohased järeldused.

VI. **Isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu korra üldised aspektid (esimene, teine ja kolmas küsimus)**

54. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu kolm esimest küsimust käsitlevad, nagu ma juba rõhutasin, erinevaid üldisi probleeme seonduvalt õiglase hüvitise rahastamise eesmärgil kehtestatud isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu korraga, ning puudutavad eeskätt seda, kuidas kõnesolevat korda mõjutavad allikad, millelt kopeerimine toimub, tuues esile rea erinevaid juhtumeid (esimene küsimus), tehniliste kaitsemeetmete olemasolu (teine küsimus) või tekkinud kahju suuruse (kolmas küsimus).

55. Esimeses küsimuses eristab eelotsusetaotluse esitanud kohus juhul, kui reprodutseerimine toimub failidest, mille puhul on kasutamiseks luba, juhtumid mil selle loa eest on makstud, juhtumitest, mille puhul tasu makstud ei ole (esimese küsimuse punktid a ja b). Seejärel eristab see kohus eri andmekandjatele (CD-ROM-d, DVD-d, MP3-mängijad, arvutid) salvestatud failide reprodutseerimise juhtusid vastavalt sellele, kas need failid on tõhusate tehniliste kaitsemeetmetega kaitstud või mitte (esimese küsimuse punkt c ja d). Lõpuks käsitleb kohus reproduktsioone, mis on tehtud failidest, mis on salvestatud kolmandale isikule kuuluvatelt seadmetelt (esimese küsimuse punkt e), eeskätt internetist ebaseaduslikult kopeeritud teoseid (esimese küsimuse punkt f) ning muul moel seaduslikest allikatest tehtud reproduktsioone (esimese küsimuse punkt g).

56. Tuleb märkida, et Euroopa Kohus on juba varem võtnud seisukoha juhtumite kohta, mis on esile toodud esimese küsimuse punktides c ja d [27] ning punktis f [28], ning vähemalt osaliselt esimese küsimuse punktides a ja b [29].

26 — Vt direktiivi 2001/29 põhjendused 5 ja 39.

27 — Kohtuotsus VG Wort jt (EU:C:2013:426, punktid 48–58).

28 — Kohtuotsus ACI Adam jt (EU:C:2014:254, punktid 20–58).

29 — Kohtuotsus VG Wort jt (EU:C:2013:426, punktid 30–40).

A. *Reprodutseerimiseks antud loa mõju tasu maksmise ja mittemaksmise juhtudel (esimese küsimuse punktid a ja b)*

57. Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib esimese küsimuse punktidega a ja b teada, kas direktiivi 2001/29 tuleb tõlgendada nii, et liikmesriik võib kehtestada isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu, millest rahastatakse õiglast hüvitist ning mida kohaldatakse juhtudel, mil õiguste omajad on andnud isiklikuks tarbeks reprodutseerimiseks nõusoleku, mille eest võib teatud juhtudel olla ette nähtud tasu maksmine.

58. Euroopa Kohus on kohtuotsuses VG Wort jt [30] asunud üldisele seisukohale, et mis puudutab direktiivi 2001/29 artikli 5 lõigetes 2 või 3 ette nähtud erandit või piirangut, siis autori poolt oma teose või muu kaitstud objekti reprodutseerimiseks loa andmine või andmata jätmine ei mõjuta kuidagi õiglast hüvitist.

59. Sellegipoolest puudutab Euroopa Kohtu seisukoht mainitud otsuses üksnes seda, kuidas mõjutab loa olemasolu õiglast hüvitist, kuid mitte seda, kuidas mõjutab seda loa tasulisus, täpsemalt – loa andmine tasu eest või nii, et sellega kaasneb sõnaselgelt õiglane hüvitis direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 2 punkti b mõttes, st juhtum, millele eelotsusetaotluse esitanud kohus on otseselt osutanud esimese küsimuse punktis a. Laiemalt võttes pole kohtul veel olnud võimalust võtta seisukohta selles, milline mõju on õiglase hüvitise rahastamise eesmärgil kehtestatud isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu korrale kasutusõiguse andvatel litsentsilepingutel, mis on sõlmitud õiguste omajate ja kasutajate vahel tasu eest, seda eeskätt juhtudel, mil on tegemist kasutus- või reprodutseerimisõiguse litsentsiga selliste teoste puhul, mida on võimalik osta seaduslikult failidena, salvestades need niisugustele seaduslikele andmekandjatele, mida on nimetatud eelotsusetaotluses.

60. Selle kohta tuleb märkida, et direktiivi 2001/29 põhjenduses 35 on öeldud, et „[k]ui õiguste valdajad on juba saanud tasu muus vormis, näiteks osana litsentsitasust, ei tule täiendavat või eraldi tasu maksta”.

61. Sellest põhjendusest võib järeldada, et direktiiv 2001/29 annab liikmesriikidele võimaluse vältida ülekompenseerimist, st olukorda, kus kasutajad peavad kaks korda maksma tasu, mis on mõeldud õiglase hüvitisena isiklikuks tarbeks kopeerimise eest, esimest korda siis, kui nad ostavad seaduslikul teel failid, mis sisaldavad teoseid, ning teist korda siis, kui ostavad salvestuskandjad, ning näib, et põhikohtuasjas võibki see nii olla.

62. Tingiva kõneviisi kasutamine [31] ning asjaolu, et direktiivis puuduvad muud täpsustused ja sõnaselged sätted, toetab seisukohta, et mitte ainult ei tuleks tunnustada liikmesriikide väga erinevaid regulatsioone selles küsimuses, vaid ka nende täielikku diskretsiooniõigust.

63. Minu arvates ei tuleks direktiivi 2001/29 niisugust tõlgendust siiski toetada, sest see läheb vastuollu direktiivi eesmärkidega. Konkreetsemalt riivab see tõlgendus õiglase hüvitise põhimõtet kui sellist, milleks on hüvitada adekvaatsel määral kahju, mis tekib õiguste omajatele isiklikuks tarbeks reprodutseerimise tõttu. Laiemalt võttes see n-ö põrkub nõudega säilitada asjassepuutuvate õiguste ja huvide vaheline tasakaal, mis tähendab, et õiglane hüvitis on n-ö vastukaal tekkinud kahjule ning seda tuleb arvutada ja koguda selle tõttu.

30 — EU:C:2013:426, resolutsiooni punkt 2.

31 — Nii mõistan mina direktiivi 2001/29 põhjendust 35, vaatamata erinevuste eri keeleversioonide vahel. Vt nt hispaaniakeelne versioon („puede ocurrir que no haya que efectuar un pago especifico o por separado”), saksakeelne versioon („kann gegebenenfalls keine spezifische oder getrennte Zahlung fällig sein”) või prantsuskeelne versioon („un paiement spécifique ou séparé pourrait ne pas être dû”) ning inglis- („no specific or separate payment may be due”) või itaaliakeelne versioon („ciò non può comportare un pagamento specifico o a parte”).

64. Sellega seoses on oluline meenutada, et direktiivi 2001/29 põhjenduses 45 on täpsustatud, et „[a]rtikli 5 lõigetes 2, 3 ja 4 osutatud erandid ja piirangud ei takista [...] määratlemast lepingulisi suhteid, mille eesmärk on tagada õiguste valdajale õiglane hüvitis siseriiklike õigusaktidega ette nähtud ulatuses".

65. Järelikult, sellise rohkem või vähem tõenäolise hüpoteesi korral, kus on võimalik tõendada, et õiguste omajad on kaitstud teoste isiklikuks tarbeks reprodutseerimiseks andnud konkreetse nõusoleku, millega kaasneb tasu maksmine või mis tahes muus vormis sellega võrdväärne õiglane hüvitis, ei tohiks niisuguse reprodutseerimise põhjendusel täiendavat õiglast hüvitist koguda [32].

66. Sellise isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu korra kehtestamine, mis on mõeldud direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 2 punktis b nimetatud õiglase hüvitise rahastamiseks ja mille puhul on tagatud, et seda ei koguta niisugustelt isiklikuks tarbeks tehtud reproduktsioonidelt, mille allikaks on failid, millest koopiate tegemine isiklikus tarbeks on lubatud tasu eest, mis on võrdväärne kõnesoleva hüvitisega, toob ilmselgelt kaasa märkimisväärseid ja vägagi konkreetseid praktilisi probleeme, seda eeskätt juhul, kui tasu, mida kogutakse salvestuskandjatelt, on kohustatud maksma nende tootjad ja importijad, nagu see on põhikohtuasja puhul, ning tasu maksmine põhineb eeldusel, et füüsilised isikud kasutavad neid salvestuskandjaid isiklikuks tarbeks [33].

67. Need raskused ei saa käesoleva ettepaneku punktis 66 nimetatud tingimustel siiski õigustada õiglase hüvitise kogumist topelt [34]. Vastupidi, liikmesriikide ülesandeks on näha oma territoriaalse pädevuse piires ette võimalus, et kõik füüsilised isikud, kes on kohustatud tasuma topeltalustel tasu, mis on mõeldud õiglase hüvitisena kaitstud teoste isiklikuks tarbeks reprodutseerimise eest, saaksid nõuda selle tagastamist ning vastava summa neile hüvitamist.

68. Eeltoodud mõttekäigust nähtub, et direktiivi 2001/29 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus liikmesriigi õigusnormid, millega on ette nähtud isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu, millest rahastatakse selle direktiivi artikli 5 lõike 2 punktis b mainitud õiglast hüvitist ning mida kohaldatakse juhtudel, kui õiguste omajad on andnud isiklikuks tarbeks reprodutseerimiseks konkreetse nõusoleku, mille eest on makstud tasu või muul kujul õiglast hüvitist.

B. *Tehniliste kaitsemeetmete mõju (esimese küsimuse punktid c ja d ning teine küsimus)*

69. Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib esimese küsimuse punktides c ja d selgitusi, kas direktiivi 2001/29 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus siseriiklikud õigusnormid, millega on ette nähtud isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu, mis on mõeldud selle direktiivi artikli 5 lõike 2 punktis b nimetatud õiglase hüvitise rahastamiseks ning mida kohaldatakse juhtudel, mil isiklikuks tarbeks kopeerimine toimub kaitstud teoseid sisaldavatest failidest, eristatuna vastavalt sellele, kas

32 — Tuleb märkida, et oma 24. mai 2011. aasta teatises „*Intellektuaalomandiõiguse ühtne turg loovuse ja innovatsiooni soodustamiseks, et tagada Euroopas majanduskasv, kvaliteetsete töökohtade loomine ning kõrgetasemelised tooted ja teenused*" [COM(2011)287 (lõplik), punkt 3.3.4) teatas komisjon kavatsusest nimetada kõrgetasemeline sõltumatu vahendaja, kelle ülesanne on aidata asjassepuutuvatel pooltel jõuda isiklikuks tarbeks toimuva reprodutseerimise eest makstava tasu eri aspektides kokkuleppele, ning komisjoni ettepanekul tõigi A. Vitorino välja soovitused, millest üks käsitleb just seda punkti. Esimese soovituse kohaselt tuleks selgelt sedastada, et isiklikuks tarbeks tehtud reproduktsioonid teostest, mis on omandatud internetiteenuste raames ja seega õiguste omajate litsentside alusel, ei põhjusta kõnesolevatele õiguste omajatele kahju ning seega ei ole need aluseks isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu kogumisele (vt eeskätt punktid 6–8). Vt Recommendations resulting from the Mediation on Private Copying and Reprography Levies, < http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/docs/levy_reform/130131_levies-vitorino-recommendations_en.pdf >.

33 — Küsimus, mida on üksikasjalikumalt uuritud VI punktis.

34 — Tuleb märkida, et Euroopa Kohus on kohtuotsuses Amazon.com International Sales jt (EU:C:2013:515, punkt 65) visandanud idee, mille kohaselt on direktiiviga 2001/29 vastuolus igasugune õiglase hüvitise kahekordne maksmine ning see võib tuua kaasa kohustuse see hüvitis tagastada. Kohus on selles kohtuasjas asunud seisukohale, et isik, kes peab maksma isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu salvestuskandjalt, mida ta kasutab ühes liikmesriigis, kuid mis on ostetud internet vahendusel mõnes teises liikmesriigis, peab juhul, kui talt nõutakse sellise tasu maksmist teises liikmesriigis, saama taotleda selle tasu tagastamist ja talle tuleb see hüvitada.

vastavad failid on tõhusate tehniliste meetmetega kaitstud või mitte. Teise küsimusega soovib kohus lisaks teada, kuidas tuleb liikmesriigi õigusnormides, mis käsitlevad direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 2 punktis b ette nähtud õiglast hüvitist, võtta arvesse selle direktiivi artiklis 6 nimetatud tõhusaid tehnilisi meetmeid.

70. Euroopa Kohus on kohtuotsuses VG Wort jt [35] esmalt täpsustanud, et direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 2 punktis b nimetatud tehniliste meetmete eesmärk on piirata toiminguid, milleks puudub õiguste omaja nõusolek, teisisõnu tagada selle sätte õige kohaldamine ning sel viisil hoida ära toimingud, mis ei vasta selle sättega ette nähtud rangetele tingimustele.

71. Edasi on kohus nentinud sisuliselt seda, et ei asjaolu, et liikmesriik ei ole taganud riigis kehtiva isiklikuks tarbeks kopeerimise erandi õiget kohaldamist, piirates toiminguid, milleks õiguste omajad ei ole nõusolekut andnud [36], ega see, et õiguste omajad ei ole kasutanud võimalikke vabatahtlikke tehnilisi kaitsemeetmeid [37], ei peaks kaasa tooma direktiivi artikli 5 lõike 2 punktis b ette nähtud õiglase hüvitise äralangemist.

72. Seega nähtub viidatud kohtuotsusest see, et direktiivi 2001/29 tuleb tõlgendada nii, et sellega on isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu kogumine lubatud sõltumatult sellest, kas õiguste omajad kasutavad tõhusaid tehnilisi kaitsemeetmeid või mitte, mis on ka vastuseks eelotsusetaotluse esitanud kohtu esimese küsimuse punktidele c ja d.

73. Siit järeldub konkreetsemalt, et asjaolu, et õiguste omajatel on olnud võimalus oma kaitstud teoste nõusolekuta kasutamise takistamiseks kasutada olemasolevaid tõhusaid tehnilisi kaitsemeetmeid, või et nad ei ole seda võimalust kasutanud, ei mõjuta kohusust tagada neile direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 2 punktis b ette nähtud õiglane hüvitis reproduktsioonide eest, mis on tehtud nende kaitstud teostest isiklikul otstarbel. Seega võivad õiglane hüvitis ja tõhusad tehnilised kaitsemeetmed väga hästi kõrvuti eksisteerida, kuna nende meetmete kasutamine mõjutab asjakohasel juhul vaid õiglase hüvitise määra, st selle arvutamist ja summat [38].

74. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu teine küsimus käsitleb just nimelt seda mõju.

75. Selle kohta tuleb märkida, et direktiiv 2001/29 paneb liikmesriikidele isiklikus tarbeks kopeerimise erandi kohaldamisel kohustuse võtta juhul, kui tõhusad tehnilised kaitsemeetmed on olemas, nõuetekohaselt arvesse tehnilist ja majanduslikku arengut, seda eeskätt digitaalse isiklikuks tarbeks kopeerimise ja sellega seonduvate tasusüsteemide puhul [39].

76. Direktiiv 2001/29 viitab küll vajadusele võtta õiglase hüvitise kohaldamisel arvesse tehnilisi kaitsemeetmeid [40] või arvestada õiglast hüvitist seoses tehniliste meetmete kasutamisega [41], kuid ei esita täpsustusi, mida selline arvessevõtmine ühel või teisel juhul konkreetselt tähendab.

77. Nagu ka kohtujurist Sharpston rõhutas kohtuasjas VG Wort jt [42] esitatud ettepanekus, järeldub siit, et liikmesriikidel on lai kaalutlusruum nii kõnesoleva arvessevõtmise üksikasjade kui ulatuse osas ning kohustus järgida nii direktiivi 2001/29 eesmärke kui laiemalt võetuna liidu õigust.

35 — EU:C:2013:426, punkt 51. Vt ka kohtuotsus ACI Adam jt (EU:C:2014:254, punkt 43).

36 — Vt kohtuotsused VG Wort jt (EU:C:2013:426, punktid 52–54) ja ACI Adam jt (EU:C:2014:254, punkt 44).

37 — Vt kohtuotsus VG Wort jt(EU:C:2013:426, punktid 55–57).

38 — Vt selle kohta ka kohtujurist Sharpstoni ettepanek kohtuasjas VG Wort jt (C-457/11–C-460/11, EU:C:2013:34, punkt 95).

39 — Vt direktiivi 2001/29 põhjendused 5 ja 39.

40 — Vt põhjendused 35 ja 39.

41 — Vt põhjendus 52.

42 — C-457/11–C-460/11, EU:C:2013:34, punkt 104.

78. Eeltoodut arvestades ei ole Euroopa Kohtu ülesanne anda eelotsusetaotluse esitanud kohtule juhiseid, mida viimane teise küsimusega soovib ja mis puudutaksid seda, kuidas liikmesriigid peaksid seda nõuet konkreetselt rakendama. Euroopa Kohus saab eelotsusetaotluse esitanud kohtule anda vaid teatavaid juhiseid, mis võimaldaksid teha kindlaks, kas üksikasjalik kord, mille alusel on kõnesolev arvessevõtmine siseriiklikus õiguses kajastatud ja konkreetselt ellu viidud, on kooskõlas direktiiviga 2001/29, kuna niisugune kontroll on ainuüksi liikmesriigi kohtu pädevuses.

79. Leian sellest tulenevalt, et eelotsusetaotluse esitanud kohtu teisele küsimusele ei ole vaja anda üksikasjalikumat vastust lisaks sellele, mis on toodud eespool käesoleva ettepaneku punktis 72.

80. Teen Euroopa Kohtule ettepaneku võtta seisukoht, et direktiivi 2001/29 tuleb tõlgendada nii, et isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu, mis on mõeldud selle direktiivi artikli 5 lõike 2 punktis b nimetatud õiglase hüvituse rahastamiseks, ei mõjuta asjaolu, kas kaitstud teoseid sisaldavad failid on tõhusate tehniliste meetmetega kaitstud või mitte.

C. *Isiklikuks tarbeks kopeerimise allikate tähtsus (esimese küsimuse punktid e–g)*

81. Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib esimese küsimuse punktides e–g vastust, kas direktiivi 2001/29 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus siseriiklikud õigusnormid, millega on ette nähtud isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu, kui selline kopeerimine toimub kasutades allikaid, mis kuuluvad kolmandale isikule (küsimuse punkt e), ebaseaduslikke allikaid (küsimuse punkt f) või seaduslikke allikaid (küsimuse punkt g).

82. Euroopa Kohus on kohtuotsuses ACI Adam jt [43] asunud seisukohale, et direktiivi artikli 5 lõike 2 punktiga b ei ole kooskõlas siseriiklikud õigusnormid, mis ei erista olukorda, kus isiklikuks tarbeks reprodutseerimine toimub seaduslikku allikat kasutades, niisugustest olukordadest, kus see toimub ebaseaduslikku allikat kasutades. Seega võib esimese küsimuse punktile f vastata viitega sellele kohtuotsusele, konkreetsemalt resolutsiooni punktile 1.

83. Seevastu esimese küsimuse punkti g osas on Euroopa Kohtul raske anda tarvilikku ja asjaoludega seostatud vastust, kuna eelotsusetaotluse esitanud kohus ei ole täpsemalt välja toonud olukordi, mida ta on silmas pidanud.

84. Nimelt ei ole eelotsusetaotluse esitanud kohus täpsustanud, mida hõlmavad selles märgitud „failid, mis on kopeeritud seaduslikult”, „seaduslikust allikast” ja „ei ole litsentsi antud”. Konkreetsemalt ei ole kohus välja toonud ei seda, millistel asjaoludel, ega seda, millistel tingimustel niisuguseid faile võidakse omandada, kasutada või asjakohasel juhul kopeerida. Seega ei ole võimalik kindlaks teha, kas neist isiklikuks otstarbeks tehtavad reproduktsioonid on laadilt sellised, et võivad õiguste omajatele kahju tekitada ning seega õigustada õiglase hüvitise maksmist nii, nagu seda kajastavad eespool välja toodud põhimõtted, mille Euroopa Kohus on sõnastanud eeskätt kohtuotsustes Padawan [44] ja Stichting de Thuiskopie [45].

85. Neil asjaoludel ja samadel põhjustel ei saa sellele küsimusele vastata ka kohtuotsuse ACI Adam jt [46] *a contrario* tõlgendusega. Ainuüksi asjaolu, et failid, mida kasutades isiklikuks tarbeks reprodutseerimine toimub, ei ole ebaseaduslikud selle kohtuotsuse tähenduses, ei ole piisav, et järeldada, et nendest kopeerimine saaks olla aluseks õiglase hüvitise maksmisele.

43 — EU:C:2014:254.
44 — EU:C:2010:620.
45 — EU:C:2011:397.
46 — EU:C:2014:254.

86. Jääb üle uurida veel esimese küsimuse punkti e, mis käsitleb isiklikuks tarbeks reproduktsioone, mis tehakse kolmandale isikule kuuluvat allikat kasutades.

87. Kõigepealt tuleb märkida, et selle küsimusega ei ole vastupidi sellele, mida väidab komisjon, mõeldud olukorda, kus isik volitab kolmandat isikut reprodutseerima kaitstud teoseid isiklikuks otstarbeks tema arvel [47]. Küsimuse sõnastusest nähtub selgelt, et mõeldud on olukordi, kus üks isik teeb kaitstud teostest või objektidest reproduktsioone, kasutades allikaid, mis „kuuluvad" kolmandale isikule, st põhiliselt CD-ROM-e või DVD-sid, mis on ja jäävad kellegi kolmanda omaks, või kaitstud teoseid sisaldavaid faile, mille kasutuslitsentsid kuuluvad kellelegi teisele, st mitte isikule, kes isiklikuks tarbeks reproduktsioone teeb.

88. Sellest vaatenurgast nähtuna võib vastus esimese küsimuse puntkile e olla identne vastusega punktile f, juhul kui saab nentida, ja kui seda tehakse, et nendes käsitletud olukorrad on sarnased.

89. Niisiis tuleb asuda seisukohale, et reproduktsioonide tegemine kolmanda isiku DVD-l, CD-ROM-l, MP3-mängijas või arvutis olevaid faile kasutades – kui kasutada eelotsusetaotluse esitanud kohtu esitatud järjestust – on põhimõtteliselt täielikult samastatav internetis ebaseaduslikult omandatud teoste reprodutseerimisega [48].

90. Isikud, kes niisuguseid reproduktsioone teevad, ei ole vaadeldavatel juhtudel allika omanikud (füüsiliste objektide, st CD-ROM ja DVD osas) ega nende kasutuslitsentsi omajad (mittefüüsiliste objektide nagu *online*-müügisaitidelt seaduslikult allalaaditud failide puhul), nii et sellistel asjaoludel tehtud reproduktsioone ei saa mingil juhul käsitada isiklikuks tarbeks tehtuna.

91. Niisugune samastamine ei ole siiski täielikult iseenesestmõistetav.

92. Ühest küljest ei tuleks eitada, et kaitstud teoste ülespanek internetti (*uploading*) ilma õiguste omajate nõusolekuta, nii et need teosed on vabalt kättesaadavad piiramatule arvule määratlemata isikutele, ei ole samastatav ühe või mitme CD-ROM või DVD laenamisega tuttavate, pere või sõprade hulgas, kelle arv on igal juhul piiratud. Samuti ei tohiks eitada, et internetis vabalt kättesaadavatest failidest reproduktsioonide tegemine (*downloading*) ei ole samastatav sellega, kui koopiaid tehakse ühelt või mitmelt CD-ROM-lt või DVD-lt, mille on laenanud mõni sugulane, sõber või lihtsalt tuttav.

93. Teisest küljest ei tohiks jätta tähelepanuta, et kui laenatakse aparaati või seadet, millel on massmälu (arvutid, kõvakettad, MP3-mängijad või iPodid, ka suuremahulised mälukaardid), milles on salvestatud kaitstud teoseid sisaldavaid faile, siis nendest failidest koopiate tegemine kellegi teise poolt, st kui seda teevad isikud, kes ei ole massmälus salvestatud failide kasutuslitsentside omanikud, kujutab endast vahepealset juhtu, mis ei ole samastatav ei ühe (*uploading*/*downloading*) ega teisega (füüsiliste andmekandjate laenamine ja nendelt kopeerimine kitsas isikute ringis) kahest eespool kirjeldatud juhtumist.

94. Teisiti sõnastatuna ei näi olevat võimalik anda eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimusele ühemõttelist ja ühtset vastust, ning eeskätt seoses reprodutseerimise allikate ja sellega seonduvate olukordadega tuleb arvesse võtta hulka erijuhtumeid ja täpsustusi.

95. Olgu öeldud, et Taani õigusnormid sisaldavad teatavaid viiteid sellele, kuidas küsimusele vastata. Autoriõiguse seaduse § 12 lõige 1 lubab teha isiklikul eesmärgil üksnes „üksikkoopiaid", mida ei kasutata ühelgi muul eesmärgil. Kuna Taani õigusnormides on nimetatud vaid üksikkoopiaid, siis näib, et sellega on soovitud eraldi välja tuua väikese arvu koopiate tegemine piiratud arvust teostest, mis kuulub isiklikuks tarbeks kopeerimise alla, ning eristada seda suure hulga koopiate tegemisest paljudest

47 — Tuleb märkida, et autoriõiguse seaduse § 12 lg 1 võimaldab „lasta teha" koopiaid, kuid lg 4 kitsendab seda võimalust märkimisväärselt, andmata õigust tellida teiselt isikult muusika-, audiovisuaalsete või kirjandusteoste koopiaid.

48 — Kasutan Euroopa Kohtu sõnastust kohtuotsuses ACI Adam jt (EU:C:2014:254, punkt 35).

teostest, mis selle alla ei kuulu. Pealegi on autoriõiguse seaduses § 12 lõikes 3 sõnaselgelt ette nähtud, et „ilma autori loata [ei ole] lubatud digitaalselt reprodutseerida laenutatud või renditud koopiat". Niisiis näib, et Taani õigusnormid ei hõlma kolmandatele isikutele kuuluvaid allikaid kasutades tehtud reproduktsioone, kuid seejuures ei ole täpsustatud, kas mõeldud on kolmandate isikute tegevust kutsealal või ärieesmärgil, või kõikmõeldavaid kolmandaid isikuid, sh sugulasi, sõpru ja tuttavaid, kellega suheldakse kitsamas ringis.

96. Igal juhul peab just eelotsusetaotluse esitanud kohus, kes ainsana on pädev siseriiklikku õigust tõlgendama, määratlema selle, mis on „üksikkoopiad" ja „laenutatud koopia", ning arvestama siseriikliku õiguse tõlgendamisel direktiiviga 2001/29 ning uurima erinevaid juhtumeid, mis on eespool välja toodud, vastavalt põhimõtetele, mille Euroopa Kohus on sõnastanud kohtuotsustes Padawan [49] ja Stichting de Thuiskopie [50], võttes arvesse direktiivi 2001/29 artikli 5 lõikes 5 sätestatut.

D. *Kahju minimaalsuse mõju (kolmas küsimus)*

97. Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib kolmanda küsimusega teada sisuliselt seda, kas direktiivi 2001/29 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus liikmesriigi õigusnormid, millega on ette nähtud isiklikuks tarbeks kopeerimiselt niisuguse tasu maksmine, millest rahastatakse õiglast hüvitist ning mida kogutakse sellise isiklikuks tarbeks reprodutseerimise korral, millega õiguste omajatele tekitatud kahju on üksnes minimaalne. Kohus soovib siinjuures selgust, kuidas tuleks mõista direktiivi 2001/29 põhjenduses 35 olevat viidet.

98. Direktiivi 2001/29 põhjenduses 35 on liikmesriikidele antud võimalus kehtestada kord, kus õiglast hüvitist ei ole ette nähtud teatavatel juhtudel, mil õiguste omajatele tekitatud kahju on minimaalne, kuid sealjuures ei ole määratletud ei seda, millised need juhud peaksid olema, ega kriteeriume, millest lähtudes käsitada tekkinud kahju minimaalsena [51].

99. Järelikult on liikmesriikidel, kes on kehtestanud isiklikuks tarbeks kopeerimise erandi, äärmiselt lai kaalutlusruum selles, millisena nad näevad ette erandid õiglase hüvitise maksmise korrast nendeks juhtudeks, mil kahju on minimaalne, ning seejuures tuleb täpsustada, et igal juhul on see vaid võimalus, mitte kohustus. Neil asjaoludel ei saa liikmesriigile ette heita, et ta sellist erandit kehtestanud ei ole.

100. Järelikult ei ole asjaolu, et mobiiltelefonide mälukaartidele isiklikuks tarbeks kopeerimine tekitab õiguste omajatele üksnes minimaalset kahju – eeldusel, et see on tõendatud –, põhimõtteliselt laadilt selline, et see iseenesest takistaks liikmesriigil isiklikuks tarbeks kopeerimise puhul niisugustelt mälukaartidelt tasu koguda.

101. Selle tulemusena teen Euroopa Kohtule ettepaneku võtta seisukoht, et direktiivi 2001/29 tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus liikmesriigi õigusnormid, millega on ette nähtud niisugune isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu, millest rahastatakse õiglast hüvitist sellise isiklikuks tarbeks reprodutseerimise eest, millega õiguste omajatele tekitatud kahju on üksnes minimaalne.

49 — EU:C:2010:620.

50 — EU:C:2011:397.

51 — Ka direktiivi 2001/29 ettevalmistusdokumentidest ei nähtu midagi rohkemat. Euroopa Kohtul ei ole senini olnud juhust selle kohta seisukohta võtta, kuigi ta viitab minimaalsele kahjule kohtuotsuse Padawan punktides 39 ja 46 (EU:C:2010:620).

VII. **Isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu kogumise üksikasjalik kord (kuues küsimus)**

102. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu kuues küsimus hõlmab paljusid tihedalt seotud alapunkte, mis puudutavad direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 2 punktis b ette nähtud õiglase hüvitise rahastamiseks mõeldud isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu kogumise üksikasjalikku korda.

103. Eelotsusetaotluse esitanud kohus tõstatab esmalt põhimõttelise küsimuse (kuuenda küsimuse punkt a), kas sisuliselt tuleb direktiivi 2001/29 tõlgendada nii, et sellega on vastuolus liikmesriigi õigusnormid, millega on ette nähtud mobiiltelefonide mälukaartide tootjatele ja/või importijatele tingimusteta kohustus maksta kõnesolevatelt kaartidelt isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu, st seda ilma et tootjatel ja/või importijatel, kes müüvad neid kaarte omakorda ettevõtjatele, oleks võimalik teada, kas need ettevõtjad müüvad need kaardid edasi üksikisikutele või ettevõtjatele.

104. Edasi soovib liikmesriigi kohus teada sisuliselt seda, kuidas mõjutaks vastust sellele põhimõttelisele küsimusele see, kui kõnesolev kohustus ei oleks teatud asjaoludel tingimusteta kehtiv (kuuenda küsimuse punktid b ja c). Kohus toob välja erinevad olukorrad, kus tootjad, importijad ja/või edasimüüjad ei peaks kõnesolevat isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu maksma või saaksid seda tagasi nõuda, kui müüdud mälukaarte kasutatakse kutsetegevuses, ning toob seejuures välja vastavad asjaolud, tingimused ja üksikasjaliku korra.

105. Euroopa Kohtu praktikast, mida on meenutatud eespool punktides 23–32 ja eeskätt kohtuotsusest Padawan [52] nähtub, et liikmesriigi õigusnormid, millega on ette nähtud niisugune isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu, mis on mõeldud direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 2 punktis b ette nähtud õiglase hüvitise rahastamiseks ning mida tuleb maksta salvestuskandjatelt, on tasakaalu nõuetega kooskõlas üksnes juhul, kui niisuguseid andmekandjaid kasutatakse isiklikuks tarbeks kopeerimiseks ning eksisteerib seos kõnesolevate andmekandjate suhtes tasu kohaldamise ja nende kandjate isiklikuks tarbeks reprodutseerimise eesmärgil kasutamise vahel.

106. Siit järeldub, et direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 2 punktiga b ei ole kooskõlas niisugune isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu nagu põhikohtuasjas käsitletav, mida on kohustatud maksma salvestuskandjate tootjad või importijad, ilma et võetaks arvesse ei seda, kes on need isikud, kes need lõppastmes omandavad, ega seda, kuidas neid kasutatakse, täpsemalt – eristamata juhtumeid, kus salvestuskandjad omandavad füüsilised isikud, kes kasutavad neid isiklikuks tarbeks kopeerimiseks, ja teiselt poolt juhtumeid, kus need omandavad muud isikud eesmärgil, mis on ilmselgelt midagi muud kui isiklikuks tarbeks kopeerimine.

107. Samas on Euroopa Kohus kohtuotsuses Padawan [53] tunnistanud, et kuivõrd praktikas on keeruline identifitseerida üksikisikutest kasutajaid ja kohustada neid hüvitama õiguste omajatele kahju, mis on tekitatud isiklikuks tarbeks reprodutseerimisega, võivad liikmesriigid õiglase hüvitise rahastamise eesmärgil kehtestada isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu, mida tuleb maksta muudel isikutel, mitte üksikisikutest kasutajatel, kui mainitud isikutel on võimalik tasule vastav summa omakorda üksikisikutest kasutajatelt sisse nõuda.

108. Neil asjaoludel ei saa täielikult välistada, et sellised siseriiklikud õigusnormid nagu põhikohtuasjas, millega on ette nähtud isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu, mis on mõeldud õiglase hüvitise rahastamiseks ning mida tuleb maksta salvestuskandjatelt ning mille maksmiseks on kohustatud nende andmekandjate tootjad või importijad, võivad olla vastavuses õiguste omajate ja kaitstud objektide kasutajate õiguste vahel nõutava tasakaaluga, juhul kui tootjatel ja importijatel on võimalik vastav

52 — EU:C:2010:620, punktid 52 ja 53.

53 — EU:C:2010:620, punktid 46–50. Vt ka kohtuotsus Stichting de Thuiskopie (EU:C:2011:397, punktid 27 ja 28).

summa omakorda reaalselt sisse nõuda kasutajatelt, kes on need andmekandjad omandanud ja kasutavad neid isiklikuks tarbeks kopeerimiseks, või kui nad saaksid tasule vastava summa tagasi juhul, kui kõnesolevad andmekandjad omandatakse eesmärgil, mis isiklikuks tarbeks kopeerimisega ilmselgelt seotud ei ole.

109. Sellegipoolest ei ole eelotsusetaotluse esitanud kohus andnud Euroopa Kohtule teavet, mis võimaldaks tal täpselt ja üksikasjalikult kindlaks teha, kas põhikohtuasjas kohaldatavate siseriiklike õigusnormidega on tagatud, et nendega ette nähtud isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu maksavad reaalselt isikud, kes on põhimõtteliselt kohustatud selle artikli 5 lõike 2 punktis b nõutud õiglast hüvitist rahastama, st antud juhul füüsilised isikud, kes on omandanud need salvestuskandjad eesmärgiga teha kaitstud teostest reproduktsioone isiklikuks tarbeks.

110. Eelotsusetaotluses on viidatud üksnes autoriõiguse §-le 39, millega on ette nähtud, et tasu peab maksma igaüks, kes kaubanduslikul eesmärgil toodab või impordib helilinte, videolinte või muid salvestuskandjaid, millele saab salvestada heli või kujutisi. Eelotsusetaotluses seevastu ei ole lisaks nendele erijuhtumitele, mis on hüpoteesidena välja toodud kuuendas küsimuses, esitatud mitte mingisuguseid konkreetseid ja täpseid andmeid asjaolude kohta, mille esinedes tootjatel, importijatel või edasimüüjatel tasu maksta ei tule, ega konkreetset korda, mille alusel nad saaksid vastava summa tagasi taotleda.

111. Igal juhul on just eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne teha Euroopa Kohtult direktiivi 2001/29 tõlgendamiseks antud teavet arvesse võttes kindlaks, kas kõnesolevad õigusnormid on direktiivi 2001/29 nõuetega kooskõlas.

112. Seega teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata eelotsustaotluse esitanud kohtu kuuendale küsimusele, et direktiivi 2001/29 tuleb tõlgendada nii, et põhimõtteliselt ei ole sellega vastuolus niisugused siseriiklikud õigusnormid nagu põhikohtuasjas, millega on ette nähtud õiglase hüvitise rahastamiseks mõeldud isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu salvestuskandjatelt, mille maksmiseks kohustatud isikud on salvestuskandjate tootjad ja importijad, juhul kui tootjatel ja importijatel on reaalne võimalus nõuda see tasu omakorda sisse kasutajatelt, kes on omandanud need salvestuskandjad isiklikuks tarbeks kopeerimiseks, või saada see summa tagasi, kui kõnesolevad andmekandjad omandati eesmärgil, mis ilmselgelt ei ole seotud isiklikuks tarbeks kopeerimisega. Eelotsusetaotluse esitanud kohtul tuleb neile asjaoludele hinnang anda ja teha vajalikud järeldused.

VIII. **Ettepanek**

113. Eeltoodud kaalutlusi arvestades teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata Østre Landsreti küsimustele järgmiselt:

1. Direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 2 punkti b tuleb tõlgendada nii, et põhimõtteliselt ei ole sellega vastuolus niisugused siseriiklikud õigusnormid, millega kehtestatakse isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu, mida kogutakse mobiiltelefonide mälukaartidelt, et rahastada õiglast hüvitist, juhul kui tagatakse tasakaalu säilimine õiguste omajate eri kategooriate ja kaitstud objektide kasutajate vahel ning seega eksisteerib seos selle tasu ja kõnesolevate kaartide eeldatavalt isiklikuks tarbeks kopeerimise eesmärgil kasutamise vahel, ning sellega seoses ei oma tähtsust mainitud mälukaartide esmane või peamine funktsioon.

   Igal juhul tuleb direktiivi 2001/29 tõlgendada nii, et sellega on vastuolus niisugused liikmesriigi õigusnormid, millega on ette nähtud isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu, millest rahastatakse õiglast hüvitist ja mida kogutakse niisugustelt teisaldatavatelt salvestuskandjatelt nagu mobiiltelefonide mälukaardid, kuid mis ei kehti aparaatidesse või seadmetesse integreeritud, spetsiaalselt isiklikuks tarbeks reprodutseerimiseks mõeldud või selleks peamiselt kasutatavate teisaldamatute andmekandjate suhtes, ilma et selline välistamine oleks objektiivselt õigustatud.

Eelotsusetaotluse esitanud kohtul tuleb anda hinnang niisuguse välistamise võimalikele objektiivsetele õigustatusele ning teha asjakohased järeldused.

2. Direktiivi 2001/29 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus liikmesriigi õigusnormid, millega on ette nähtud isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu, millest rahastatakse selle direktiivi artikli 5 lõike 2 punktis b mainitud õiglast hüvitist ning mida kohaldatakse juhtudel, kui isiklikuks tarbeks reprodutseerimine toimub ebaseaduslikust allikast, või juhtudel, kui õiguste omajad on andnud isiklikuks tarbeks reprodutseerimiseks konkreetse nõusoleku, mille eest on makstud tasu või muul kujul õiglast hüvitist.

3. Direktiivi 2001/29 tuleb tõlgendada nii, et isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu, mis on mõeldud selle direktiivi artikli 5 lõike 2 punktis b nimetatud õiglase hüvituse rahastamiseks, ei mõjuta asjaolu, kas kaitstud teoseid sisaldavad failid on tõhusate tehniliste meetmetega kasutatud või mitte.

4. Direktiivi 2001/29 tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus liikmesriigi õigusnormid, millega on ette nähtud isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu, millest rahastatakse õiglast hüvitist sellise isiklikuks tarbeks reprodutseerimise eest, millega õiguste omajatele tekitatud kahju on üksnes minimaalne.

5. Direktiivi 2001/29 tuleb tõlgendada nii, et põhimõtteliselt ei ole sellega vastuolus niisugused siseriiklikud õigusnormid nagu põhikohtuasjas, millega on ette nähtud õiglase hüvitise rahastamiseks mõeldud isiklikuks tarbeks kopeerimise tasu salvestuskandjatelt, mille maksmiseks on kohustatud isikud on nende salvestuskandjate tootjad või importijad, juhul kui tootjatel ja importijatel on reaalne võimalus nõuda see tasu omakorda sisse kasutajatelt, kes on omandanud need salvestuskandjad isiklikuks tarbeks kopeerimiseks, või saada see summa tagasi, kui kõnesolevad andmekandjad omandati eesmärgil, mis ilmselgelt ei ole seotud isiklikuks tarbeks kopeerimisega.

Eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne on anda hinnang neile asjaoludele ja teha vajalikud järeldused.